

SKLERA KASALLIKLARI

Xusanova Oysuluv Mamadali qizi

Olmalik Abu Ali Ibn Sino nomidagi jamoat salomatligi texnikumi

Annotatsiya: Ushbu ilmiy maqolada sklera kasalligi, tana patologiyasi revmatizm, pnevmoniya, tuberklioz va ko'plab kasalliklar xususida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: sklera kasaligi, tana patologiyasi, sklera, sinusitlar, streeptokok, stafilakok, revmatizm, pnevmoniya, granulamatoz, autoimmun kasalliklar, tuberklioz, sifilis, dibet, podagral, orqa va oldingi skleritlar, episklerit, tugunli va ko'chib yuruvchi episklerit, difteriya, migratsiyalangan va rosasea episkleriti, travmatik, klyukokortikoidlar....

Kirish:

Inson ko'zi bu murakkab tabiiy optik qurilma bo'lib, ular orqali miyya ma'lumotlarining 90 foizi keladi. Ko'zli qobiq funksional elementdir. Qobiqning holati ko'z kasalliklari, tananing boshqa patologiyalarini ko'rsatadi. Kasallikni o'z vaqtida aniqlash uchun uni sklera sifatida tushunish kerak. Sklera lotincha "skleros-qattiq" degan ma'noni anglatib, ko'z soqqasining tashqi zich, oq pardasi, tayanch va himoya vazifasini bajaradi. U tomirlarsiz zich berkituvchi to'qimadan hosil bo'ladi. Sklera kasalliklari enotologik jihatdan quyidagicha klassifikatsiyalanadi:

- yallig'lanish kasalliklari (sinusitlar va streeptokok, stafilakok, revmatizm infeksiyalari)

- autoimmun kasalliklar (Granulamatoz, tuberkulioz, sifilis, pnevmoniya)

- travmatik

- umumiy kasalliklarda modda almashish buzilganda kelib chiqadigan kasalliklar (diabet, podagra)

- shox parda yiringli yaralaridan keyin kelib chiqadigan kasalliklar

Anatimik joylashishiga qarab

- oldingi skleritlar bu 85 foiz uchraydi

- orqa skleritlar 15 foiz uchraydi.

Yallig'lanish kasalliklari patogenezi

- asosan infeksiyaning tokksinlari koniyunktiva va tomir qavat kapilliyarlari orqali ta'siz qilib, yoki autoimmunreaksiya oqibatida sklera to Patogenezi to;qimasida yallig'lanish shishi chaqiradi. Bu holat chegaralangan yoki total bo'lishi mumkin. Agarda yallig'lanish prosesi total bo'lsa nihoyatda og'ir kichadi va bemor ko'r bo'lish xavfi oshadi.

Metodologiya

Skleraning yallig'lanish kasalliklari orasida episklerit va sklerit ajralib turadi, ular kasallikning chuqurligi bilan tavsiflanadi. Yallig'lanish jarayonlarining

sabablarilollagenozla, keng tarqalgan yuqumli kasalliklar (gripp,difteriya),yuqumli allergik jarayonlar va mahalliy infeksiyalar bo'lishi mumkin.

Episklerit-bu skleraning tashqi qatlamlarining yallig'lanishi.Bemorlar episkleritni Konyuktividan ajralib tiradiganko'zning qizarishi, ko'zning yengil og'rig'I, ko'zdan yosh oqishi va torug'likka qaray olmaslikka shikoyat qiladilar.Quyodagi turli farqlanadi:Tuugunli, ko'chib yuruvchi, migratsiyalangan va rosasea episklerit bilan ajratiladi.

•**Tugunli episklerit** episkleraning cheklangan shishishi,limb yaqinida ko'kimtir rang bilan ajralib turadi.Ushbu sohani paypaslaganda o'riqli bo'ladi.Jarayon ko'pincha ikkala ko'zda kuzatiladi.Yallig'lanish surunkali bo'lib, remissiya va qaytarilish davrlariga ega.

•**Ko'chib yuruvchi episklerit** mentruatsiya paytida yosh ayollarda uchraydi.Birinchidan ko'z qovoqlarining angiodemasi paydo bo'ladi, so'ngra unga skleraning yalig'lanish jarayonlari qo'shiladi, bu bir necha soat yoki kun davom etishi mumkin.Rosasea eksklerit roasea (rosacea) fonida rivojlanadi va keratit bilan birlshadi.

Davolash glyukokortikoidlar, antigistaminlar, qon-tomirlarni toraytiruvchi va miktoblarga qarshi vositalar bilan birgalikda qo'llashdan boshlanadi.Ko'chib yuruvchi episkleritni davolash uchun tizimli desensibilizatsiya terapiyasi o'tkaziladi

Sklerit-bu skleraning chuqur qatlamlarining yalig'lanishi.Old va orqa skleritlarga ajratiladi.Olding sklerit o'tkir boshlanadi.Skleraning oldingi qismida chegaralangan shish va gipermyalangan ko'kimtir soya hosil bo'ladi.Palpatsiya qilish juda og'riqli. Ko'pincha jarayon sklerozli keratit va iredoksiklit bilan birga keladi.Og'ir holatlarda, perikorneal zonaning butun qismi zararlanadi. Orqa skleritda bemorlar og'riqdan shikoyat qiladilar va ko'zning harakatlanishi cheklanadi, ko'z qovoqlari va konyuktiva shishadi. Yallig'lanish jarayoni nerv, xorioidea, to'r parato'qimalariga o'tishi mumkin.Skleritda ko'rish tez-tez sezilarli darajada yomonlashadi,ba'zida umuman yo'qoladi.Old sklerit ikkilamchi glaukomaga olib kelishi mumkin.

Tahlil va natijalar

Davolash steroid bo'lmagan yallig'lanishga qarshi dorilarni yoki glyukokortikoidlarni (kuchli yallig'lanish bilan) mahalliy va tizimli foydalanishga asoslangan.Ba'zi hollarda mikroblarga qarshi mahalliy mikroblarga qarshi vositlar qo'llaniladi.

•**Profilaktika**-sklera yallig'lanish kasalliklariaksariyat hollarda ko'z olmasining shox pardasi, tomir qavati va boshqa umumiy organizm kasalliklari autoimmun reaksiyasi oqibatida paydo bo'lgani uchun barcha umumiy kasalliklarni o'z vaqtida davolashga qaratilgan.

Sklera (protein qobig'i) ko'zlari sifatli qarashni ta;minlashda hal qiluvchi rol o'ynaydi.Bu shox pardani ham o'z ichiga olgan tolali qobiqning bir qismidir.Uning tuzulishidagi skler juda zich va noaniq. Bu uni tashqi ta'sirdan himoya qilish uchun

ko'zning ichki ta'siriga ta'sir qiladi. Yorumlik nurlari skler orqali tushmaydi, bu tushkunlikka tushadimi, u o'zini ochib qo'yadi. Bundan tashqari, oqsil qobig'i ichki bosimni qo'llab quvvatlaydi va suvni eritilgan namlikni oqimida faol ishtirik etadi. Ko'zoynakning ushbu qismining kasalliklari jiddiy asoratlarga olib keladi.

Slerit-bu skleraning barcha qatlamlarini qamrab olgan yallig'lanish jarayoni va uni yo'q qilishga olib keladi. Shu sababli ko'zning tashqi qobig'i joylasha boshlaydi. Xavfda ichki qatlamlar va barcha vizual funksiyalar mavjud. Kasallikning noqulay yo'nalishi bilan odam ko'zni butunlay yo'qotishi mumkin.

Skleritning kelib chiqish sabalari juda ko'p bo'lib, ko'pincha, jarrohlik streptokokk infeksiyalari tufayli kelib chiqadi, pnevmokokkal pnevmoniya, pirovardik qasoslarning yallig'lanishi. Ikkilamchi kasallik ko'z qovog'ining yiringli yallig'lanishi va endofalit-vitreus tanadagi yiring to'planishi. Ba'zida kimyoviy va mexanik ko'z shikastlanishi yuzaga keladi. Boshqacha aytganda, ushbu patologiya turli omillarni qo'zg'atishi mumkin:

- Tananing tizimli kasalliklari.
- Operatsiyadan keying asoratlar.
- Infeksiyalar

Shuningdek, skleraning yallig'lanishi bunday patologiyalar, oddiy qizil rang, takroriy artrit, parstrit kasalligi rematerevning kasalligi.

Ko'pincha 30-50 yoshdagi ayollarda tanqidiy ravishda rivojlanadi. Ko'pgina bemorlarda skleraning yonishi birikma to'qima (revmotoid kasalliklari) bilan bog'liq kasalliklarning kelib chiqishi bilan bog'liq.

Sklerit kasalligini birinchi alomati yallig'lanish boshlangandan bir necha kun o'tgach namoyon bo'ladi

Xulosa

Ushbu kasallikni yallig'lanishga qarshi dorilar va boshqa dorilar bilan davolanadi, ularning harakati skleritning sababini yo'q qilishga qaratilgan. Shuningdek, fizioterapiya muolajalari bemorga, shu jumladan elektroforezga buyuriladi. Qattiq kasallikda, kasallik amalga oshiriladi. Odatda yiringli neoplazmalar, retinaga zarar, astigmatizm yoki glaucoma paydo bo'lishi kerak. Sklerada kuchli zarar, uning yupqalashishi donor matolarni transplantatsiya qilish bilan davolanadi. Shox pardaga jiddiy zarar yetkazish kerak.

Bemor o'z ahvolini xalqni himoya qilish bilan ta'minlashi mumkin. Albatta, ular asoiy davolanishni almashtirmasliklari kerak. Aloe, Calenula va HooMile, adacayi va kekiklar og'riqni kamaytirishga yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Oftalmologiya darslik, Muxammadiyev.R.O Toshkent-2020
2. Ko'z kasalliklari, Toshkent Abu Ali ibn Sino nomidagi tibbiyot nashryoti-1996
3. uz.m.wikipedia.org
4. [uz .unansea.com](http://uz.unansea.com)
5. mymedic.uz
6. dmclinic.uz